

PROTOKOLL

Vår ref.: OP2012/00003
Registreringsnr.: 083500
Søknadsnr.: 20120226
Design: 1. Stol
Innehaver: Variér Furniture AS
Innehavers fullmektig: Plougmann & Vingtoft
Kravstiller: Peter Opsvik
Kravstillers fullmektig: Advokatfirmaet Grette DA

Patentstyrets avgjørelse av 2013.03.01 – administrativ overprøving

Design- og varemerkeavdelingen har truffet følgende:

AVGJØRELSE¹

Variér Furniture AS, Skodje, leverte 12. mars 2012 inn søknad om registrering av følgende design, med Plougmann & Vingtoft, Oslo, som fullmektig:

Design 1.1

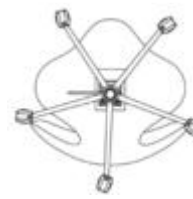
Design 1.2

Design 1.3

Design 1.4

Design 1.5

Designen ble registrert 8. mai 2012 med registreringsnummer 83500, og ble kunngjort i Norsk designtidende 29. mai 2012.

Designen er registrert i klasse 06-01 av Locarno-klassifiseringen, for "Stol".

Peter Opsvik, Oslo, leverte 16. mai 2012 inn et krav om administrativ overprøving av ovennevnte registrering med Advokatfirmaet Grette DA, Oslo, som fullmektig.

Kravet er begrunnet med at designen i designregistrering nr. 83500 ikke oppfyller vilkårene til nyhet og individuell karakter, jf. designloven § 3. Videre anfører kravstiller at designen krenker kravstillers åndsverk, jf. designloven § 7 tredje ledd nr. 2. På bakgrunn av dette hevder kravstiller at designen er ugyldig og at den må oppheves, jf. designloven § 25.

Vilkårene i designloven § 26 og § 27 er oppfylt, og kravet om administrativ overprøving tas opp til behandling.

Når det gjelder partenes anførsler og fullstendig bildemateriale, viser vi til sakens dokumenter.

¹ Den som vedtaket har gått imot, kan påklage vedtaket til Patentstyrets annen avdeling. Klagen må innleveres skriftlig til Patentstyret og klagegebyret er på 4000 kroner. Klagen må være innkommet til Patentstyret innen to måneder etter meldingen om avgjørelsen ble sendt til partene. Se nærmere designloven § 36 og § 37.

Patentstyrets vurderinger:

Spørsmålet om designen er ny og har individuell karakter, jf. designloven § 3

Patentstyret kan oppheve en designregistrering etter designloven § 25 første ledd første punktum, dersom en identisk design har vært allment tilgjengelig før søknadsdagen eller prioritetsdagen jf. designloven § 3 annet ledd, eller dersom en designs helhetsinntrykk ikke skiller seg klart fra en tidligere kjent design som er gjort allment tilgjengelig før søknadsdagen eller prioritetsdagen, jf. designloven § 3 tredje ledd.

Når det gjelder den aktuelle registreringen, krevde innehaver opprinnelig utstillingsprioritet fra 16. januar 2012. Innehaver innleverte imidlertid ikke noe prioritetsbevis, og dette kravet ble senere frafalt. Siden det ikke foreligger prioritet, er det søknadsdagen 12. mars 2012 som heretter betegnes som stikkdagen.

Både når man skal vurdere designerens frihet og når man skal fastslå hvem som er den informerte brukeren, må man ta stilling til hvilket produkt designen gjelder. I henhold til Lassen/Stenviks bok "Designrett: En innføring" side 56 "(...) fremgår det ikke klart av loven eller forarbeidene hvorledes dette skal skje, men det er grunn til å anta at man må kunne søke støtte både i søknadens *produktangivelse* og i *bildene* (evt. modellen) som viser designen". Vi må med andre ord søke støtte både i registreringens produktangivelse, "Stol", og at designen avbilder en kontorstol.

Den informerte bruker:

Etter designloven § 3 tredje ledd anses en design bare å ha individuell karakter hvis helhetsinntrykket designen gir den informerte bruker skiller seg fra helhetsinntrykket en slik bruker får av én annen design som var allment tilgjengelig på søknadstidspunktet.

Det følger av forarbeidene til designloven, Ot.prp. nr. 2 (2002-2003) s. 74, at den informerte bruker ikke er en profesjonell designer eller en fagmann på området, men heller ikke en bruker som er helt uvitende om et produkt, dets formål og variasjonsmuligheter.

Dette har langt på vei blitt bekreftet i EU-domstolens avgjørelse C-281/10 P, *PepsiCo*. I premisse 53 uttaler domstolen at den informerte bruker ligger et sted mellom gjennomsnittsforbrukeren, som gjelder i varemerkesaker, som ikke trenger å ha noen spesifikk kunnskap og som ikke foretar en direkte sammenligning mellom varemerkene, og en fagmann, som er en ekspert med detaljert sakkunnskap. Begrepet "informert bruker" kan således forstås som en som er særlig oppmerksom, enten på grunn av personlige erfaringer eller omfattende kunnskap innenfor den relevante sektoren. Den informerte brukeren vil, når det er mulig, foreta en direkte sammenligning mellom designene. Samtidig kan det ikke utelukkes at en direkte sammenligning vil være upraktisk eller uvanlig i den relevante sektoren, særlig på grunn av spesifikke omstendigheter eller på grunn av karakteristikk ved de aktuelle produktene (se EU-domstolens avgjørelser C-101/11 P og C-102/11 P, *Herbert Neuman vs José Manuel Baena Grupo SA*).

Den informerte brukeren i denne saken er en person som kjøper kontorstoler og som dermed har kjennskap til hvilke kontorstoler som finnes på markedet. Det er en som er oppmerksom nok til å registrere tydelige forskjeller, men som ikke nødvendigvis er en spesialist på området. På grunn av kontorstolers art, vil det være mulig, praktisk og vanlig for den informerte brukeren å sammenligne designene side om side.

Designerens frihet:

Etter designloven § 3 tredje ledd siste punktum skal det ved vurderingen av om en design har individuell karakter tas hensyn til hvor stor frihet designeren hadde ved utviklingen av designen. Det fremgår av betraktning nr. 13 i fortalen til designdirektivet at det ved denne vurderingen skal tas hensyn til hva slags produkt og bransje produktet tilhører. Videre

fremgår det av forarbeidene til designloven Ot.prp. nr. 2 (2002-2003) s. 22 at forskjellskravet må avpasses alt ettersom formgivningen gjelder en bruksgjenstand hvor designeren har mindre frihet eller om det gjelder et fantasiprodukt. Forskjellskravet vil lettere være oppfylt hvis spillerommet er lite. Dette er også stadfestet i rettspraksis fra EU, jf. blant annet EU-rettens avgjørelser T-11/08, *Kwang Yang Motor vs OHIM* og T-83/11 og T-84/11, *Antrax It Srl vs The Heating Company (THC)*.

I henhold til EU-rettens avgjørelser T-9/07, *PepsiCo*, premiss 67 og T-83/11 og T-84/11, *Antrax It Srl vs The Heating Company (THC)*, premiss 44, defineres graden av designerens frihet ut fra de egenskaper som er nødvendige for å oppnå et produkts tekniske funksjon eller av de kravene til produktet som er fastsatt ved lov. Slike krav medfører en standardisering av egenskaper som dermed utgjør fellestrekk ved formgivningen av de aktuelle produktene.

Ved vurderingen av designerens frihet i denne saken må vi ta stilling til designerens frihet for kontorstoler, ikke bare for stoler. Designerens frihet ved utformingen av kontorstoler vil være noe mer begrenset enn for stoler generelt. En kontorstol bør være ergonomisk tilpasset slik at den kan brukes i flere timer hver dag uten at brukeren får vondt eller skader som følge av at stolen gir en dårlig sitte- eller arbeidsstilling. En kontorstol må nødvendigvis ha et sete slik at man kan sitte i den, og den vil som regel ha en rygg som brukeren kan bruke som støtte til ryggen sin. Armlener er også ofte vanlig på kontorstoler slik at brukeren kan hvile eller lene armene sine. Det er også ofte viktig at kontorstoler er bevegelige, slik at brukeren kan bevege seg mens hun sitter i den og ikke må strekke seg for mye eller være nødt til å reise seg. Utover slike og lignende funksjonelle hensyn, er designerens frihet på området ikke begrenset.

Vilkåret om individuell karakter i designloven § 3 første ledd:

En design har individuell karakter hvis det helhetsinntrykket designen gir den informerte bruker, skiller seg fra helhetsinntrykket en slik bruker får av annen design som har blitt allment tilgjengelig før stikkdagen, jf. designloven § 3 tredje ledd. Det skal her også tas hensyn til designerens frihet i forhold til om produktet er funksjonelt betinget. Likheter og forskjeller i detalj skal tillegges liten vekt.

Betraktning nr. 13 i fortalen til designdirektivet presiserer at det må foreligge tydelige forskjeller i helhetsinntrykket mellom en design og eksisterende formgivning, og at hensyn også må tas til det produktet og den industrielle sektor designen gjelder.

I en administrativ overprøving av en designregistrering vil det være avgjørende for resultatet, at den som fremsetter kravet kan bevise at en identisk design eller en design med samme helhetsinntrykk som den registrerte designen, var gjort allment tilgjengelig, for eksempel i brosjyre, på nettet, på messe eller lignende før stikkdagen til den aktuelle designregistreringen.

Kravstiller har anført ett tidligere mothold, stolen HÅG Capisco, modell 8106. I tillegg har kravstiller innlevert dokumentasjon som viser utviklingen av kravstillers Capisco-stoler fra 80-tallet og fremover.

			
HÅG Capisco 8106, fra kravstillers brev	HÅG Capisco 8106, bilag 13	HÅG Capisco 8106, bilag 18	HÅG Capisco 8106, bilag 18

Innehaver har innlevert følgende avbildning:

Videre har kravstiller innlevert en avbildning av en skisse til en senere versjon av stolen, HÅG Capisco Puls, første og fremst som en alternativ fremstilling av HÅG Capisco 8106, men, kan det synes, også subsidiært som et eget mothold:

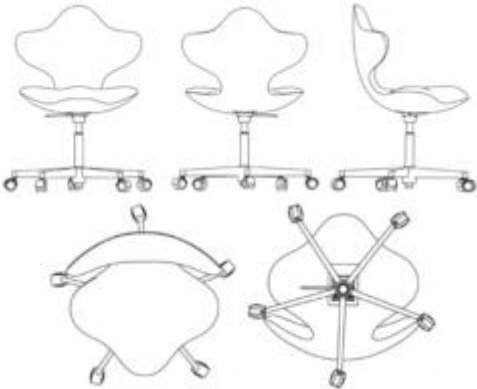
Kravstiller har i bilag 18 også innlevert bilder av kravstillers stol HÅG Capisco 8106 ved siden av innehavers stol, Variér Active. Disse bildene ble brukt i forbindelse med en sak mellom partene ovenfor Næringslivets Konkurranssutvalg. Imidlertid vil vi påpeke at sakens gjenstand er designen slik den fremgår av innehavers designregistrering. Vi kommer derfor ikke til å ta denne avbildningen av innehavers stol med i betraktning. For en lignende vurdering, se avgjørelsen til britiske Court of Appeal i Samsung Electronics (UK) Ltd v Apple Inc [2012] EWCA Civ 1339 (18. oktober 2012).

- Kravstillers mothold, HÅG Capisco 8106

Det følger av designlovens § 3 at motholdene må ha vært allment tilgjengeliggjort forut for stikkdagen. Det er ikke omtvistet mellom partene at HÅG Capisco 8106 var allment tilgjengeliggjort forut for stikkdagen, og dette fremgår også av den innsendte dokumentasjonen. Den første utgaven av Capisco ble søkt patentert i Norge i 1984, og modellen 8106 er fra 1998.

Kravstiller anfører at innehavers designregistrering i sin helhet fremstår som en organisk og avrundet utførelse av kravstillers HÅG Capisco 8106. Denne organiske utformingen utgjør en tilpasning av kravstillers stol til dagens 50- og 60-talls inspirerte designtrender.

Innehaver på sin side anfører at det eneste formmessige fellestrekket mellom stolene er den assosiasjonen til en korsformet rygg som begge stolene gir. Utover dette er de forskjellige.

Motholdet, HÅG Capisco 8106	Den registrerte designen
	

Mens ryggen i den motholdte stolen er tynn, oppreist og korsformet med utstående armer, fremstår ryggen i den registrerte designen som mykere, og rundere. Den tydelige korsformen i ryggen på kravstillers stol fremgår ikke på langt nær like tydelig i designregistrering. Armlenene i den registrerte designen er ikke like fremtredende og tydelige som i kravstillers mothold, og ved at de bøyer fremover fremstår de også som mer fremskutte enn armlenene i kravstillers stol, hvor armlenene er på linje med ryggen. Ryggen i den registrerte designen

henger sammen med setet, til forskjell fra kravstillers stol hvor rygg og sete er atskilt. Formen på ryggen i kravstillers stol fremstår som helhet som ren, symmetrisk og korsformet, mens innehavers stol har en rundere og mer skallpreget form.

En tilsvarende vurdering kan gjøres med tanke på setene. Kravstillers fullmektig har påpekt at setet i HÅG Capisco 8106 nærmest er et speilbilde av ryggen, og at den er sadelformet, noe som er spesielt for kontorstoler. Vi vil bemerke at setet i HÅG Capisco 8106 fremstår mer som plussformet, enn som korsformet. Mens setet i den motholdte stolen består av ganske rette linjer, er setet i den registrerte designen atskillig rundere og mykere i uttrykket. Også dette bidrar til å skape forskjell mellom stolene, uavhengig av om setet i den registrerte designen kan kalles sadelformet, traktorformet eller noe annet.

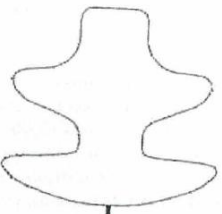
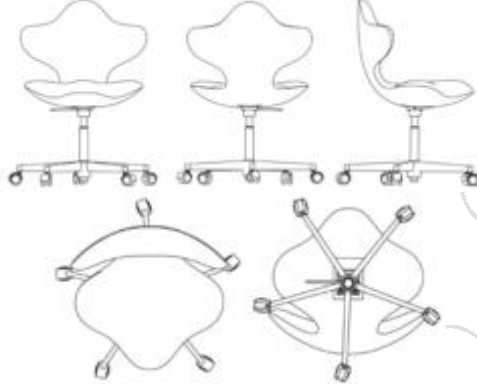
Hva gjelder stolbeinene og stolens feste, er disse ganske like, men dette skyldes i hovedsak at dette er en vanlig, funksjonell utforming av en kontorstol.

Stolene har som helhet ganske forskjellige uttrykk. Mens kravstillers stol fremstår som ganske hard og maskulin, fremstår den registrerte designen som en langt mykere og feminin stol. Vi er videre ikke enig med kravstillers fullmektig at den registrerte designen fremstår som en trendmessig variant av kravstillers stol ved at den kombinerer dagens retrotrend med kjennetegnene til kravstillers stol. Innehavers stol fremstår som tydelig annerledes sammenlignet med kravstillers stol. Følgelig finner vi at på tross av at innehavers stol tar opp i seg en del elementer fra HÅG Capisco 8106, fremstår innehavers stol slik den er gjengitt i designregistreringen, som en ganske annerledes og mer ordinær stol enn kravstillers meget spesielle kontorstol.

- Kravstillers konturtegning

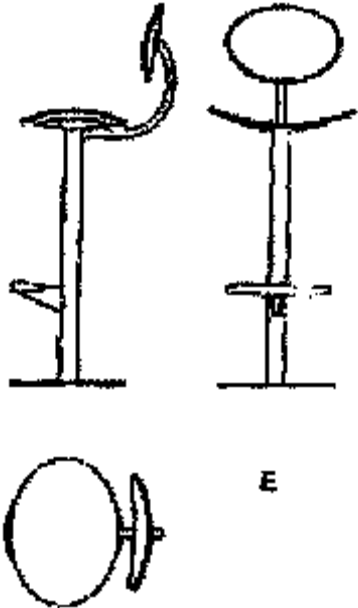

Når det gjelder skissen av Håg Capisco Puls, har innehaver både anført at denne ikke har vært allment tilgjengeliggjort og at dette motholdet kun er et såkalt "mosaikkmothold". Kravstiller har på sin side anført at denne skissen kun er til illustrasjon for å vise hvordan formen til HÅG Capisco er.

Kravstiller har dokumentert at notatblokken med skissen ble trykket i flere tusen eksemplarer i 2010 og distribuert til Hågs kontorer i EØS-området. Vi finner dermed at skissen må anses å være allment tilgjengeliggjort.

Skissen til HÅG Capisco Puls	Den registrerte designen
	

Patentstyret oppfatter at kravstiller anfører at denne skissen viser grunnformen til kravstillers mothold HÅG Capisco 8106, og at skissen er veldig lik deler av innehavers registrering. I følge kravstillers fullmektig vil den informerte brukeren som for første gang ser denne skissen i en notatblokk i forbindelse med promoteringen av HÅG Capisco Puls være i stand til å overføre denne fremstillingen til de øvrige delene av HÅG Capisco 8106, og med dette som bakgrunn oppfatte innehavers design som veldig lik kravstillers mothold.

Vi er av den oppfatningen at selv med god kjennskap til HÅG Capisco 8106, vil en slutning om resten av stolen basert på den innleverte skissen og på kjennskapet til Capisco-stolene måtte bero på antagelser. Dette gjelder ikke bare den informerte brukeren, men også for eksperter på området som har god kjennskap til kravstillers stol. Slik sett står dette eksempelet i sterk kontrast med det eksempelet kravstiller trekker frem fra OHIMs ugyldighetsavdeling, som gjaldt de følgende krakkene:

Tidligere design	Den registrerte designen
	

Her kunne man se krakkene fra forskjellige vinkler, og dermed trekke reelle slutninger om hvordan de så ut som helhet. Det kan man ikke ut fra skissen i nærværende sak.

Når det gjelder selve graden av likhet mellom denne skissen og innehavers design, er vi uenig med kravstillers anførsel om at likheten er veldig stor. Også i denne skissen fremstår innehavers stol som mer oppreist og hardere i uttrykket i enn kravstillers stol. Avstanden mellom nakken og armlenene er lengre enn i innehavers registrering, og armene er langt mer fremtredene i skissen enn i innehavers design. Videre synes det å fremgå at mens innehavers stol er sammenhengende, er ikke kravstiller stol det. På bakgrunn av dette må kravstillers anførsler om at den informerte brukeren vil oppfatte denne skissen som uttrykk for at HÅG Capisco 8106 er lik innehavers registrering avvises.

Vurdert som eget mothold er skissen for ufullstendig til at man kan foreta en tilstrekkelig sammenligning med den registrerte designen. Også på dette punktet må skissen dermed avvises som grunnlag for å ugyldiggjøre den registrerte designen.

- Konklusjon

På bakgrunn av dette finner vi at den registrerte designen gir den informerte brukeren et annet helhetsinntrykk enn det kravstillers mothold gjør, og vi finner at den registrerte designen må anses å ha individuell karakter når den sammenlignes med kravstillers mothold, jf. designloven § 3 tredje ledd.

Vilkåret om at designen må være ny, jf. designloven § 3 første ledd:

Siden den registrerte designen anses å ha individuell karakter når den sammenlignes med innehavers mothold, finner vi også at kravet til nyhet må anses å være oppfylt ettersom stolene ikke er identiske, jf. designloven § 3 annet ledd.

Spørsmålet om designen krenker en annens rett her i landet til et åndsverk, jf. designloven § 7 tredje ledd nr. 2

- Patentstyrets kompetanse til å vurdere om det foreligger rett til et åndsverk

I forbindelse med spørsmålet om det foreligger en krenkelse av kravstillers opphavsrett til HÅG Capisco har innehavers fullmektig anført at Patentstyrets adgang til å nekte en design er begrenset til de tilfeller hvor det er klart at det foreligger et åndsverk, jf. ordlyden i designloven § 7 tredje ledd nr. 2. Patentstyret er ikke en fagmyndighet på opphavsrett og har ikke fastsettelsesmyndighet i spørsmålet om en gjenstand er et åndsverk eller ikke. I følge innehavers fullmektig kan ikke Patentstyret ta stilling til om det foreligger en rett til et åndsverk når dette kan bestrides, og denne saken gjelder spørsmålet om rett til åndsverk til en bruksgjenstand hvor originalitets- og verkshøydekravet er strengere enn for rene kunstneriske frembringelser.

Kravstillers fullmektig bestrider dette, og anfører blant annet at det er ingenting i designloven § 7 tredje ledd nr. 2 som skulle tilsa en slik tolkning.

Krav om administrativ overprøving kan innleveres enten til Patentstyret eller domstolene, jf. designloven § 25 flg. Vi kan ikke se at det noen steder i designloven, eller dens forarbeider, fremgår at enkelte av grunnlagene i designloven §§ 2 til 8 kun kan behandles av domstolene. Alle grunnlagene etter §§ 2 til 8 kan anføres enten ovenfor Patentstyret eller domstolene. Dette tilsier at Patentstyret har hjemmel til å behandle alle slike krav. Når det gjelder tolkningen av designloven § 7 tredje ledd nr. 2, sier den helt klart at rett til en design ikke kan oppnås hvis den krenker en annens rett til et åndsverk. Når bestemmelsen påberopes ovenfor Patentstyret, må Patentstyret ta stilling til om det foreligger et opphavsrettslig vern og om det foreligger en krenkelse etter åndsverksloven. Lovgiver har således forutsatt at Patentstyret har kompetanse og myndighet til å foreta disse vurderingene. På bakgrunn av dette må innehavers anførsler avvises.

- Rett til et åndsverk

I henhold til åndsverksloven § 1 har den som skaper et åndsverk, opphavsrett til verket. Et åndsverk omfatter litterære, vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte og uttrykksform, så som gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, jf. åndsverksloven § 1 nr. 10. Bruksgjenstander slik som kontorstoler kan med dette være åndsverk. Åndsverksloven definerer ikke nærmere hva som skal til for at noe skal anses å være et åndsverk, men dette har blitt fastlagt nærmere i rettspraksis og juridisk teori.

I henhold til Høyesteretts avgjørelse Rt. 2012 s. 1062, *Tripp Trapp*, er spørsmålet om det foreligger rett til et åndsverk en rettslig helhetsvurdering. Formgivningen av en bruksgjenstand slik som en stol må være resultat av en individuell skapende innsats, og ved denne innsats må opphavsmannen ha frembrakt noe av kunstnerisk verdi som fremstår som originalt.

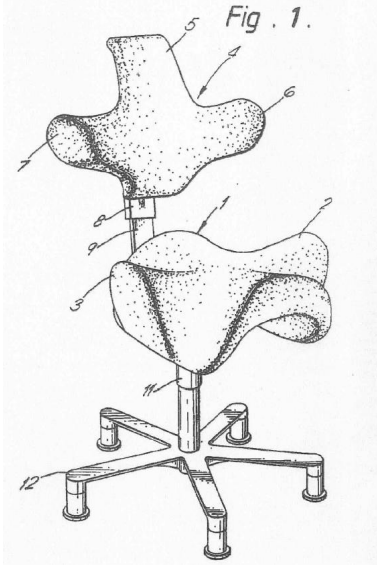

Det har vært hevdet at det foreligger et særlig strengt verkshøydekrav for at en brukskunstgjenstand slik som et møbel skal kunne anses å være et åndsverk. Utgangspunktet for en slik norm er friholdelsesbehovet. I Opphavsrett, side 94 uttaler Rognstad at "Åndsverkslovens beskyttelse bør ikke strekkes så langt at den også stenger for utnyttelse av rent funksjonelle elementer. Dette innebærer at gjenstander og andre frembringelser med et sterkt funksjonelt preg bør underlegges en strengere originalitets- eller verkshøydevurdering enn ikke funksjonelle frembringelser. Samtidig bør vernet mot etterlikninger i slike tilfeller være relativt snevert. Slik er det graden av funksjonalitet – og ikke den kunstfaglige klassifisering – som er bestemmende for den differensierte verkshøyde- og etterlikningsvurdering innenfor området kunst og brukskunst".

Til dette har Høyesterett i *Tripp Trapp* kommentert at det kan være "(...) uklart om det kan sies å gjelde en strengere norm, eller om vanskeligheten med i disse tilfellene å oppnå den nødvendige verkshøyde snarere er en refleksjon av det faktum at det for produkter som er dominert av de funksjonelle elementer, vil være et mer begrenset spillerom for en selvstendig kunstnerisk utforming".

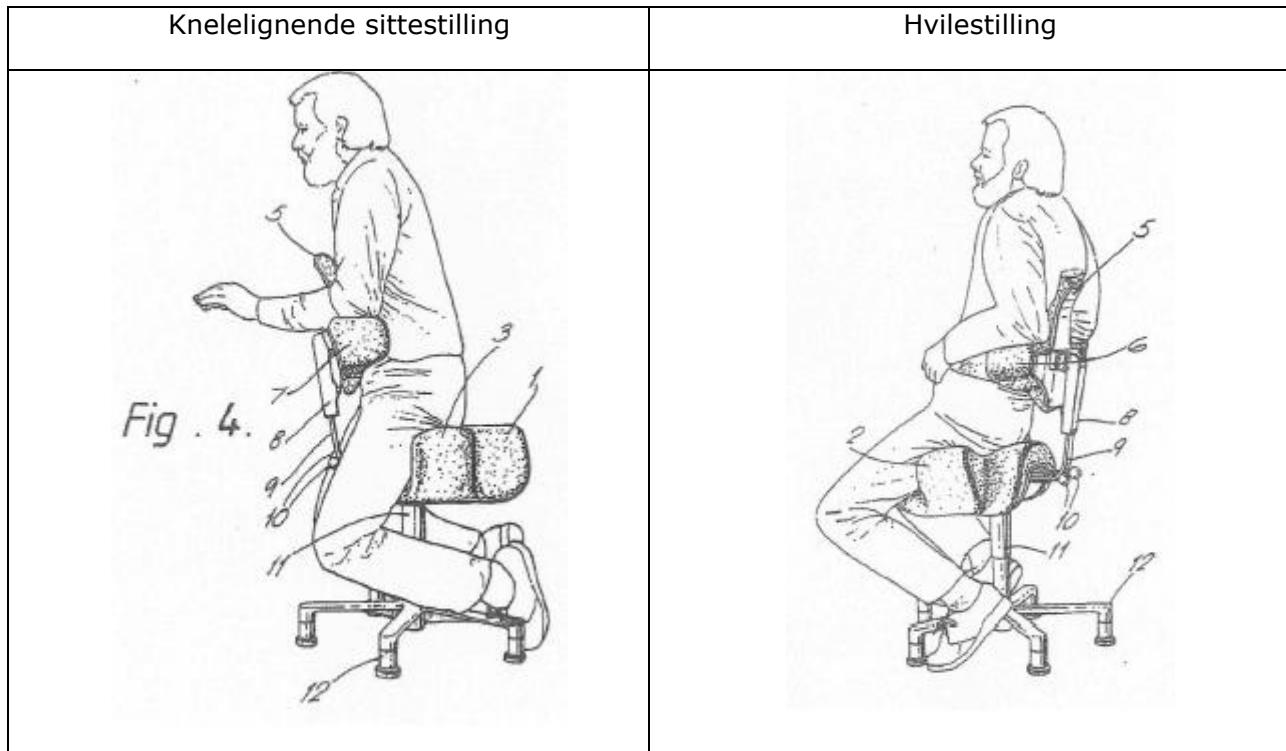
Patentstyret finner at det er på det rene at HÅG Capisco er en uvanlig kontorstol. Formgivningen er iøynefallende. Dette gjaldt både da den opprinnelige modellen ble lansert på 80-tallet, da modellen 8106 ble lansert i 1998 og den dag i dag. En vanlig kontorstol vil ofte ha et vanlig, firkantet eller rektangulært sete med en tilsvarende ryggstøtte. Armlenene vil som regel ikke være i samme linje som ryggstøtten, men heller på siden av setet slik at man lett kan lene armene sine. At stolen var spesiell da den kom på 80-tallet understøttes også av de eksemplene kravstiller har innlevert om andre viktige aktører på kontorstolmarkedet på den tiden. At forskjellige versjoner av HÅG Capisco har mottatt forskjellige designpriser mellom 1988 og 2011 tyder også på at dette er en uvanlig stol.

Spørsmålet er så om denne spesielle formgivningen av HÅG Capisco 8106 er funksjonelt betinget, eller om den er et uttrykk for en kunstnerisk utforming av stolen.

Deler av elementene i Capisco-stolen ble søkt patentert i 1984 som "Anordning ved stol" med søknadsnummer 841844. Patentet ble meddelt i 1988, og utløp i 2004. Gjengivelsen av stolen i patentet har en rekke likheter med HÅG Capisco 8106, og er dermed relevant for vurderingen av om HÅG Capisco 8106 har originalitet eller verkshøyde etter åndsverksloven.

Illustrasjon av den patenterte anordningen	HÅG Capisco 8106
	

Anordningen til stolen har som formål en flerbruksstol. Utformingen av setet og ryggstøtten skal gjøre det mulig å sitte på stolen i en knelelignende sittestilling med mest mulig åpen vinkel mellom overkropp og lårparti samtidig som brukerens skinnlegg støttes. Det skal også være mulig å sitte i stolen på vanlig måte, med ryggen mot ryggstøtten. Her har tanken vært at stolen gir en behagelig hvilestilling med god understøttelse av underarmene. Denne flerbruksmåten illustreres ved de følgende tegningene som ble vedlagt patentsøknaden:

Den spesielle sadelformede utformingen av setet er med på å gjøre det mulig å sitte begge veier og den støtter opp om lårene til brukeren både i den knelelignende sittestillingen og i hvilestillingen. Utformingen av armlenet gjør det mulig å hvile armene når man sitter fremover lent, og den gjør det mulig å hvile albueene i hvilestillingen. Det øvre partiet av ryggstøtten trekker bort fra bryst og rygg, noe som bidrar til at brukeren får en foroverrettet stilling når hun sitter i den knelelignende sittestillingen, og at hun får en hvilestilling når hun sitter den andre veien. Et annet karakteristisk element ved stolen er glippen mellom ryggstøtten og setepartiet. Denne glippen gjør det mulig å sitte i en knelelignende sittestilling. Imidlertid fremgår det også at glippen nok er større enn det som strengt tatt er nødvendig for at stolen skal kunne oppfylle denne funksjonen.

På bakgrunn av dette patentet, fremstår den opprinnelige Capisco-stolen i stor grad å være funksjonelt betinget, men formgivningen av stolen er likevel slående og spesiell. Stolen fremstår med andre ord ikke som utelukkende funksjonelt betinget.

De funksjonelle elementene bevares i HÅG Capisco 8106, som er den stolen som i følge kravstillers fullmektig ligner mest på den registrerte designen. Imidlertid skiller HÅG Capisco 8106 formmessig seg fra den opprinnelige stolen på en del punkter. En viktig forskjell er at korsformen i ryggstøtten fremstår som atskillig mer fremhevet og tynnere i HÅG Capisco 8106, uten at denne forskjellen fremstår som funksjonelt betinget. I det hele tatt fremstår armene på ryggstøtten i HÅG Capisco 8106 som et formmessig valg som gir stolen et spesielt visuelt uttrykk samtidig som den bidrar til å løse en teknisk funksjon. Sammenlignet med stolen i patentet er den nedre delen av ryggstøtten i 8106 forlenget, slik at skillet mellom ryggstøtten og setet er mindre. Denne forlengelsen av ryggstøtten samt utformingen av armlenene er neppe utelukkende funksjonelt betinget, og forsterker korsformen i HÅG Capisco 8106 sammenlignet med stolen avbildet i patentet. Når det gjelder setet på HÅG Capisco 8106,

fremstår denne som noe mindre avrundet enn i den opprinnelige versjonen. Krummingen på undersiden av setet i begge disse stolene bidrar også til å skjule festet mellom ryggstøtten, stolens understell og festebrakett, noe som igjen påvirker stolens utseende. Alt dette tyder på at selv om HÅG Capisco 8106 er en funksjonell stol, er den ikke utelukkende funksjonelt betinget. Det er foretatt flere estetiske valg ved utformingen av stolen, og den formmessige utformingen går atskillig lengre enn bare å løse en teknisk funksjon.

Etter en helhetsvurdering finner vi at Capisco 8106 må anses å være et åndsverk, jf. åndsverkloven § 1 nr. 10. De formmessige valgene går lengre enn bare å løse tekniske funksjoner ved stolen, og Capisco 8106 som helhet fremstår som en original stol som er et resultat av kravstillers skapende innsats. Om Capisco 8106 har vern som et nytt og selvstendig åndsverk eller om den må anses å være beskyttet som en endret skikkelse av den opprinnelige Capisco-stolen, er ikke noe vi finner det nødvendig å ta stilling til.

- Krenkelsesvurderingen

Spørsmålet blir etter dette om den registrerte designen krenker åndsverkretten til kravstillers stol. Høyesterett uttaler i *Tripp Trapp*-saken at "Det sentrale element i opphavsretten er en enerett til utnyttelse av verket. Denne eneretten omfatter også verket i endret skikkelse, men opphavsretten strekker seg ikke så langt at den også omfatter bearbeidelse som er så inngripende at det oppstår et nytt og selvstendig verk, jf. åndsverkloven § 2 og § 4".

Spørsmålet blir dermed om stolen i innehavers designregistrering er et nytt og selvstendig verk, eller om det er en endret skikkelse av HÅG Capisco 8106. I denne sammenligningen må det tas hensyn til at de fremtredende funksjonelle elementene i HÅG Capisco 8106, ikke er omfattet av beskyttelsen. Spørsmålet er om de særtrekkene som finnes i HÅG Capisco 8106 og som er uttrykk for kravstillers kunstneriske utforming, gjenfinnes i innehavers design.

Det som særlig kjennetegner HÅG Capisco 8106 er utformingen av ryggen og armene i en tydelig korsform kombinert med et plussformet sadelsete. Armlenene i innehavers design er plassert høyere opp på ryggen enn i HÅG Capisco 8106, og de avrundede og mykere formene medfører at stolen ikke har en tydelig korsform. Ut fra tegningene er det heller ikke mulig å si at innehavers design har et sadelformet eller plussformet sete. Det sadelformede setet i HÅG Capisco 8106 er også kjennetegnet ved bruken av en forhøyning i midten som er formet som en omvendt U. Et tilsvarende element gjenfinnes ikke i den registrerte designen.

Kravstiller har fremhevet at ryggen avspeiles i setet både i den registrerte designen og i HÅG Capisco 8106. Denne avspeilingen fremstår tydeligere i den registrerte designen, hvor man skimter en avspeiling av det lønnebladformede ryggpartiet i setet. I HÅG Capisco 8106 er ryggstøtten korsformet, mens setet er mer plussformet. Avspeilingen er dermed ikke like klar i HÅG Capisco 8106, og uansett er en eventuell avspeiling av sete og rygg i HÅG Capisco 8106 annerledes enn i innehavers stol.

Som en helhet fremstår den registrerte designen som en annen stol enn HÅG Capisco 8106. Selv om innehavers stol tar opp i seg en del av elementene i HÅG Capisco 8106, gjenfinnes ikke kravstillers skapende innsats i den registrerte designen. Stolen i den registrerte designen fremstår heller som inspirert av formgivning fra 50- og 60-tallet, og bestemt av funksjonelle forutsetninger, enn av kravstillers stol. Følgelig finner vi at designregistrering nr. 83500 ikke krenker kravstillers rett til åndsverk i Capisco-stolene.

Avsluttende bemerkninger om HÅG Capiscos verneomfang

Kravstiller viser til at innehaver har gitt uttrykk for at de akter å bruke registreringene til å forhindre kravstiller fra å foreta modifikasjoner av HÅG Capsico, og ber om at Patentstyret tar dette med i betraktning ved sin vurdering av verneomfanget for HÅG Capisco.

Det vi har tatt stilling til er kun om innehavers designregistrering er gyldig eller ikke, sett i lys av kravstillers mothold og rett til åndsverk. Den omstendighet at innehaver mener at kravstillers modifikasjoner er i strid med deres designregistrering og at dette kan oppleves som urimelig for kravstiller ligger etter vår oppfatning utenfor det som er gjenstand for vurdering i denne saken.

Konklusjon: Patentstyret har etter en helhetsvurdering kommet til at designregistrering nr. 83500 skiller seg tilstrekkelig fra kravstillers mothold, og at den dermed oppfyller kravene til nyhet og individuell karakter, jf. § 3 første ledd.

Videre har vi kommet til at designregistrering nr. 83500 ikke krenker kravstillers åndsverk, jf. designloven § 7 tredje ledd nr. 2.

Kravet om administrativ overprøving er dermed ikke tatt til følge, jf. § 25 første ledd.

Samlet beslutning:

**Registreringen opprettholdes,
jf. designloven § 25 første ledd.**

Marie Rasmussen

Thomas Hvammen Nicholson